

lig Loven det store Princip, at naar Modparten kræver det, kan Parten personlig blive indkaldt til Afhørelse under samme Ansvar som Vidnerne; det Princip kendes og er godkendt. Herom kan man jo sige, at det staar ikke i Strid med det ganske forskellige Tilfælde, som her er Tale om, hvor Retten ex officio, i Embeds Medfør, kan indkalde til Afhjælpning af Uklarheder og Ufuldstændigheder i Fremstillingen. Formelt kan det siges at være og er naturligvis to forskellige Ting, men Princippet i Loven er dog dette, at en Part i en borgerlig Sag altid maa have Ret til at sende sin Repræsentant, altsaa Sagføreren, i sit Sted, undtagen netop der, hvor det gælder om at afhøres om Sandheden. Der kan han ikke skyde Sagføreren frem for sig; der skal han efter Modpartens Paastand afgive sin Erklæring. I alle andre Tilfælde har Parten Frihed og Ret til ifølge Lovens Princip at sige: Det er min Sagførers Sag. Jeg tror derfor, at det kommer i Strid med Lovforslagets Princip, naar man vil indføre denne Indkaldelse af Parten personlig paa et Omraade, som altsaa ligger udenfor det Tilfælde, hvor det gælder Sandheden i Sagen. Det er saa meget mindre naturligt eller fornødent at afvige fra Lovforslagets Princip, som Følgen af, at Partens Sagfører ikke afhjælper Uklarheden, kommer til at gaa ud over Parten selv og ingen anden, idet den for ham ugunstigste Forklaring og Fortolkning vil blive lagt til Grund, som der ogsaa staar. Jeg tror, at nogle faa Ændringer, som jeg altsaa vil henstille til den højtærede Minister, angaaende dette Punkt vilde kunne hidføre en virkelig Overensstemmelse med Lovforslagets Principper, og dog det, som den højtærede Justitsminister rigtig har set, blive opnaaet, nemlig at Parten, det vil sige Partens Repræsentant, kan indkaldes til et Møde for at afgive Forklaring, før man naar til det Resultat, at hvis der ikke afgives fyldestgørende Forklaring, bliver det til hans Skade.

Der er et andet Punkt, som jeg bør nævne, hvor det efter denne Sags hele Udvikling forekommer mig ganske klart, at vi komme ud over den Grænse, som jeg mener, Ministeren rigtig har draget, og som bør drages, nemlig at vi ikke ved denne Lejlighed bør gribe ind i Lovforslagets Principper eller deres Udførelse. Det er med Hensyn til de saakaldte frivillige Auktionsers Afholdelse, der stadig opfattes og ordnes som en Sag, der vedkommer Dommeren. Nu er der intet mere

utvivlsomt — efter hele denne Sags Udviklingsgang lige fra den første Kommissions Tid og gennem alle senere Lovforslag og ogsaa den senere Proceskommissions Forslag — end, hvad der ogsaa ligger i Sagens Natur, at de frivillige Auktioner, som ikke danne et Led i Rettens Tvang, Eksekution eller Konkursboers Behandling o. desl., slet ikke vedkomme Retsplejen, og at deres Ordning derfor maa holdes udenfor Retsplejen og udenfor Dommerens Opgaver. Derfor omtaler den sidst vedtagne Lov heller ikke frivillige Auktioner. Jeg tror heller ikke, man kan optage en Ordning som den, Ministeren har tilsigtet ved den nye § 673, uden at rokke ved et meget væsentligt, gennem hele Sagens Historie godkendt Princip i saa Henseende. Det er tillige uhensigtsmæssigt, derom turde tilstrækkelig et betydningsfuldt Andragende, som er indkommet fra forskellige Handelsforeninger, bære Vidnesbyrd. Andragendet gaar netop ud paa, at Sagen maa ordnes uafhængig af Retsplejen, drages ud fra Dommerens Virksomhed og ordnes ganske selvstændig administrativt, hvilket ogsaa den tidligere anden Proceskommission fuldstændig har godkendt ved selv at udarbejde et Lovforslag i samme Retning. Jeg tror, at de Bestemmelser, Ministeren her har optaget, bør gaa ud, og henstiller altsaa, om han ikke vil finde det rigtigt at stille Forslag i saa Henseende.

Ved paa ny at beskæftige mig med denne Sag har jeg fundet et Par Punkter, som Ministeren ikke tidligere har haft Øje for, men hvor jeg mener, det er hensigtsmæssigt at foretage en Supplering af Loven, fordi den her frembyder en Ufuldstændighed. Det er to Mangler, som ere blevne mig paafaldende, de angaa begge en Landsretssags Forberedelse. Man har ved Landsretssagens Forberedelse, der jo i Regelen sker ved Underretten, utvivlsomt ment, at Dommeren ikke burde indtage den samme passive Holdning, som Tilfældet er nu, hvad der giver Anledning til de ustandselige Forhalingen gennem alle Instanser, men man har tænkt, at Dommeren i Kraft af sit Kendskab til Sagen skulde regulere dette saaledes, at de skriftlige Indlæg, som under Forberedelsen udveksles, kunde blive korte, ikke blive en Procedure af Sagen, kun skaffe de Oplysninger til Veje, som ere nødvendige til Forberedelsen af den egentlige Domsforhandling, og at han bliver sat i Stand dertil ved at skaffe sig Kendskab til Sagen, dette Kendskab, uden hvilket han ikke